

הקמ"ן והערכת המודיעין

ושקל לעצמו כל עובדה ועובדה. אודה ולא אבוש כי נפגעת קשות, והדבר ניכר בי.

קבוצת הסיוור נגמרה וחזרנו לבסיס. בדרכנו חזרה ראה המג"ד כי משהו מטרידני ושאל: «מה לך?» עניתי לו: «ראה! למדתי במשך זמן רב ותרגלתי עשרות פעמים את פרק הגיתוח של «עובד דות — האויב והקרקע». פעמים רבות עשיתי הערה כות מודיעין הכוללות את דרך הפעולה האפשרית של האויב וכוחותינו. והנה באתי בפעם הראשונה לעשות זאת בתנאים מציאותיים, והכל כלא היה. אתה לא התחשבת בהערכת, אלא בעובדות כפי שהן. אנא הסבר לי מדוע? האם דיברתי שטויות?»

כנראה שלמג"ד לא היה געים כל העסק כי הוא לא ענה מיד. אך אחר כמה רגעים של שתיקה אמר: «שמע, ידידי! אדבר אתך גלויות. למי משנינו לדעתך יותר נסיון בשטח הצבאי? למי לדעתך יותר ידיעות ביריעה זו הנקראת תורת הלחימה? תודה כי גם אם אהיה בין המג"דים הגרועים הרי לי יותר ידיעה ויותר נסיון מאשר לך. אתה הנך קצין צעיר, מ"מ תקופה מסוימת, עברת קורס קמ"נים, וזהו. האם הכשרתך זו מספקת להעריך ולנתח דרכי פעולה אפשריות ברמת הגדולה, או יותר מזה, במקרים מסוימים? אני אומר: לא! ובטוחני שתסכים אתי».

נענעתי בראשי לאות הן, אם כי עדיין לא הייתי משוכנע בכך. והמג"ד המשיך:

«זו היתה הסיבה הראשונה, וכאן אספר לך עובד דה אחרת. ידוע לך שגם מג"ד לומד בקורסים ו-בבתי-ספר, ובכך מעולם לא לימדוני להשתמש ב-הערכת המודיעין של הקמ"ן. להיפך, תמיד הדגישו וחזרו והדגישו כי אני אעשה את הערכת-המצב, אני בלבד, והערכת זו מבוססת על ניתוח המשמעות של עובדות מסוימות והסקת מסקנות. אין אני דורש להן, ואינני זקוק להערכות, אלא לעובדות בלבד. וגם כאן, ידידי, לא כל העובדות. ישנן עובדות אשר אנוכי יכול לראותן במו עיני, בעיקר עובדות-קרקע. אין אני צריך שתבוא ותספר לי כי הגבעה שממול לעיני יושבת ממש על הזאדי. גם אנוכי רואה זאת. האם עד כאן ברור לך?»

חשבתי רגע ואמרתי: «הענין ברור, אך אם כן, מדוע עסקתי כה רבות בהערכת-המודיעין?»

המג"ד ענה: «זו קושיה שגם אני שואלה. אמנם

לפני זמן מה קרני מקרה מעציב אשר הביאני לכתיבת רשימה זו.

אנכי הנני קמ"ן צעיר אשר גמר את בית ה-אולפנא למודיעין לא מכבר.

כאשר חזרתי ליהיודתי נפלתי ישר לתמרון, כולי רטט והתרגשות לקראת מבחני הראשון בשדה ה-מודיעין.

הדבר החל בקבוצת הסיוור הגדודית. עד כאן הכל הלך לפי הכתוב אך כאן קרה האסון.

בקבוצת הסיוור, כאשר לידי יושבים המג"ד ו-חברי קציני המטה המשתתפים בקבוצה זו (פרט כמובן לשופטים), פתח המג"ד ואמר: — «יקום ה-קמ"ן וישא דברו».

אנכי קמתי, כולי חשיבות, כשהסעיפים של «הערכת המודיעין» מרצדים בראשי והתחלתי לדבר. מסרתי כל הידוע על האויב והקרקע כפי ש-הצלחתי ללקט ממקורות שונים.

ולסיכום הידיעות התחלתי לנתח את דרכי ה-פעולה האפשריות של האויב ושל כוחותינו. וכאן כנראה נכשלתי. כי לפתע נעץ בי המג"ד זוג עינים תמהות וחיוך מוזר עלה על שפתיו. «מה קרה?» שאלתי עצמי. זמענה אין. ברעדה המשכתי דברי, סיימתי וישבתי.

המג"ד התחיל בהערכת המצב שלו, ושמתי לבי לדבר משונה. הוא כלל לא התחשב בכל הניתוח שהצגתי אנוכי אלא לקח את העובדות שמסרתי

לומד הערכת חודיעין, המג"ד — הערכת מצב. ולא
חד הוא.

ברור מכאן, שהקמ"ן, עם היותו בחור מוכשר
ומ"מ טוב, אין לו הכלים הדרושים לתחרות עם
המג"ד בהערכת/מצב.

נכון אמר המג"ד. הקמ"ן צריך לדעת לחשוב.
אין הוא צריך להיות רק מגיש עובדות. אך עליו
לדעת כי כל זמן שלא נתבקש לתת הערכה, אין זה
מתפקידו לתת אותה.

מקרה זה, שבטוחני כי קרה לרבים מחברי
בגדודים, מחייב מחשבה.

האם מחנכים אנו את הקמ"ן הטוב או מטפחים
אשליות? האם לא כדאי יותר להכשיר קמ"ן היודע
על בוריה את מלאכת איסוף הידיעות ואשר יעתיר
על מפקדו ידיעות רבות, נכונות, מדויקות ובזמן,
מאשר להכשיר קמ"ן הסבור שהוא שולט בהערכות
— והתוצאה היא שהוא נכשל בשניהם.

לדעתי הקמ"ן בדרג של הגדוד והחטיבה חייב
לקבל הכשרה באיסוף ידיעות בלבד ולעסוק רק
בכך, מתוך שליטה מלאה בהפעלת גורמי-האיסוף
אשר לרשותו. ואם יעשה זאת כדרוש — דינו.
מורי ומדריכי, מה דעתכם?

„להפכו למג"ד קטן...“

ברור שיש הכרח שהקמ"ן גם הוא יחשוב, אך אין
להפכו למג"ד קטן.

*

זוהי, רבותי, תמצית השיחה ביני ובין המג"ד.
זו שיחה זו אומרת דרשני, ברור מכאן שהקמ"ן וה-
מג"ד — כל אחד מהם לומד דבר אחר: — הקמ"ן

כיצד נאמן „חיילים מאומנים“

ביחידה שהגיעה לאימון הפלוגה והגדוד — ז"א
לביצוע תרגילים במסגרות אלה — אל תתעורר
הבעיה של „כיצד להוסיף ולאמן את החיילים שהם
כבר מאומנים“.

על שלושה דברים עומד אימונו של החייל:

- א. על רמת הכרתו.
- ב. על רמת כושרו הגופני.
- ג. על יכולתו לפעול נכונה הן כפרט והן כאיש
צוות במצבי-קרב שונים.

אך בטרם נדון באימון המתקדם של החייל ב-
רצוני לעמוד על שתי נקודות החשובות לבירור
הענין.

א. דמותו של המפקד.

אישיותו של המפקד והתנהגותו, הם הקובעים
בראש ובראשונה את דמותו, נכונותו וכושרו הקרבי
של החייל. הכרת מהותו של צה"ל, מסירות ורגש

אינני מתכוון להתפלמס ולבקר את מאמרו הג"ל
של רבי-סרן אשל, אשר, לדעתי, אינו עונה על ה-
שאלה שהוא עצמו הציבה לפניו. הריני לאמר את
דעתי בנושא זה. דומני, כי הכותב ניסה בדבריו
להסביר כיצד להעסיק חיילים שהגיעו לרמת-אימו-
נים מסוימת, אבל לא נתן את דעתו על העיקר.
ראשית דבר, אין חייל מאומן. אמנם, נוטים לק-
בוע שחייל שעבר אימון המחלקה והפלוגה הינו
חייל מאומן. אולם, לא מספר התרגילים או משך
שעות האימון קובעים את עובדת היותו מאומן או
בלתי-מאומן. נכון הוא שיש בדברים אלה משום
בסיס להערכה, אולם תהא זו טעות גסה לעשותם
מודד מדויק לקביעת כושרו הקרבי של החייל.

בעקבות מאמרו של ר/סרן אשל
שהתפרסם בחוברת „מערכות“ צ"ג